

Linda Birkedal kritiserar i Sveriges Natur nr 2007-2 att regeringen beslutat erbjuda att Sverige ska stå värd för forskningsanläggningen European Spallation Source (ESS). Hon kräver en noggrann miljöprovning av forskningscentret ESS, och menar att ESS inte är förenligt med Sveriges strategi för att fasa ut giftiga ämnen.

Jag vill försäkra henne om att centret kommer att prövas mycket noggrant. Att ESS-anläggningen klarar miljöprovning enligt svensk lag är en förutsättning för att vi ska gå vidare med projektet.

Sveriges regering har beslutat verka för svenskt värdskap för ESS utifrån ett förslag att placera det strax utanför Lund. Förslaget har utarbetats av ESS Scandinavia, ett konsortium av universitet, högskolor och laboratorier i Skandinavien samt regionala myndigheter och organisationer i Lund, Skåne och Öresundsregionen. Förslaget innebär att Europas länder samarbetar om ett gemensamt forskningscenter samt att man delar på kostnaderna.

ESS kan ge kunskap om olika materials uppbyggnad och funktion som är omöjlig, eller i bästa fall mycket svår, att nå på annat sätt. Kunskapen kommer att vara viktig inom många områden, inte minst för tillämpningar med bäring på miljön i ett globalt perspektiv. Exempel är bränslesnålare bilar, energisnålare tillverkningsprocesser och metoder för att tvätta förorenad jord och återvinna material ur avfall.

Men anläggningen innebär också, som nästan all annan verksamhet, en möjlig belastning på närmiljön och att resurser som energi, vatten och mark används och förbrukas. Detta måste givetvis minimeras. Sveriges utvecklade miljölagstiftning är ett skäl att vi är ett bra värdland jämfört med andra konkurrerande placeringar i Europa. ESS-konsortiet arbetar för att anläggningen ska vara koldioxidneutral. De arbetar bland annat för att anläggningen ska använda förnyelsebar energi och återanvända spillvärme i Lunds fjärrvärmesystem.

Linda Birkedal påpekar att Sverige förbundit sig att fasa ut användningen av kvicksilver, och menar att detta innebär att ESS inte kan placeras i Sverige. Det finns dock flera alternativ till att använda just kvicksilver. Regeringens beslut innebär att ESS ska konstrueras i linje med Sveriges kvicksilverstrategi. Produktvalsprincipen ska användas, det vill säga det minst miljöbelastande av likvärdiga alternativ ska väljas.

Ny kunskap är ett av våra viktigaste medel för en hållbar och miljövänlig utveckling. Jag är övertygad om att ESS kan bidra till sådan kunskap och att Sverige som värdland kan se till att detta görs på ett miljövänligt och hållbart sätt. Därför arbetar jag för att få ESS till Sverige.

Lars Leijonborg
utbildningsminister